

РЕКОМЕНДАЦІЇ

**щодо складання бібліографічного
опису в картках для каталогів
і картотек**

(у зв'язку з набуттям чинності ДСТУ ГОСТ 7.1:2006)

ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА
"КНИЖКОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ
ІМЕНІ ІВАНА ФЕДОРОВА"

РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо складання бібліографічного
опису в картках для каталогів
і картотек

(у зв'язку з набуттям чинності ДСТУ ГОСТ 7.1:2006)

Київ · 2007

УДК 025.32(083.13)

ББК 78.37

Р 36

Укладач Рудич О. Б.

Рекомендації щодо складання бібліографічного опису в
Р 36 картках для каталогів і картотек (у зв'язку з набуттям чинності
ДСТУ ГОСТ 7.1:2006) / уклад. О. Б. Рудич. — К. : Кн. палата Ук-
раїни, 2007. — 60 с.

Рекомендації призначені працівникам бібліотек, архівів, видав-
ництв та інших інформаційних установ, які складають бібліогра-
фічний опис.

УДК 025.32(083.13)

ББК 78.37

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
РОЗДІЛ 2. БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ЗАПИС. ЗАГОЛОВOK. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ І ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ	11
РОЗДІЛ 3. СКЛАДАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ЗАПISУ НА ЗБІРНИКИ, ЯКІ НЕ МАЮТЬ ЗАГАЛЬНОЇ НАЗВИ	38
РОЗДІЛ 4. СКЛАДАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ЗАПISУ НА БАГАТОТОМНІ ВИДАННЯ	39
ДОДАТОК ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ КАРТОК ДЛЯ КАТАЛОГІВ І КАРТОТЕК	43

РОЗДІЛ 1

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

ПЕРЕДМОВА

Рекомендації розроблені на основі ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "СІБВС. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання; ДСТУ 3582—97 "Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги і правила", ГОСТ 7.12—93 "Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила". ГОСТ 7.11—78 "Сокращение слов и словосочетаний на иностранных языках в библиографическом описании".

Рекомендації складаються з чотирьох розділів. У першому розглянуті основні положення, де визначено: характер, структура, джерела, пунктуація, мова і графіка опису об'єкта. У другому — розглядаються правила наведення областей та елементів бібліографічного опису для однотомних (однорівневих) документів. У третьому — правила складання бібліографічного опису у вигляді повного бібліографічного опису на збірники, в четвертому — багатотомний (багаторівневий) бібліографічний опис. У додатку, що супроводжує текст рекомендації, подано приклад каталожної картки у вигляді повного бібліографічного опису на збірники, однотомні, багатотомні та продовжувані документи.

У рекомендаціях викладені правила складання бібліографічного запису на книги (однотомні й багатотомні) та брошури. В подальшому об'єкт опису умовно називається загальним терміном "книга".

Бібліографічний запис — множина елементів, а саме: бібліографічний опис, заголовок, анотація, класифікаційні індекси, предметні рубрики, довідки про додаткові бібліографічні записи, шифри зберігання документа, номер державної реєстрації та інші відомості про книгу, що дозволяють її ідентифікувати, розкривати склад і зміст з метою бібліографічного пошуку.

Бібліографічний опис — сукупність бібліографічних відомостей про видання, наведених за певними правилами, які встановлюють порядок подання областей та елементів, призначених для ідентифікації та загальної характеристики книги. Бібліографічний опис є головною частиною бібліографічного запису.

Заголовок бібліографічного запису — елемент бібліографічного запису, розміщений перед бібліографічним описом та призначений для упорядкування та пошуку бібліографічних записів. За відсутності заголовка цю роль виконує назва книги.

1.1 Бібліографічний опис містить відомості, наведені за встановленими правилами. Елементи та області опису приводять у чіткій послідовності, яка наведена в переліку та схемі (див. розділ 1, п. 1.9).

1.2 Інформацію для складання бібліографічного опису книг беруть із певних елементів вихідних відомостей видання та інших джерел відповідно до встановленої послідовності їхнього використання.

1.2.1 Джерелам інформації, що містяться у виданні, надається перевага над усіма іншими. Ця інформація має формально бути на титульній сторінці та на звороті титульного аркуша. Елементи розгорнутого титульного аркуша використовують в такій послідовності: головна титульна сторінка, зворот титульного аркуша, контритул, авантитул.

За відсутності титульного аркуша опис складають за даними, наведеними на обкладинці (палітурці).

1.2.2 Для кожної області опису встановлено приписані джерела інформації.

Перелік приписаних джерел інформації

Заголовок бібліографічного запису	Будь-яке джерело (книга в цілому; джерело поза книгою)
Область назви та відомостей про відповідальність	Титульна сторінка одинарного титульного аркуша або головна титульна сторінка та контртітул розгорнутого титульного аркуша
Область видання	Титульний аркуш (що містить титульну і попередню сторінку та зворот титульного аркуша); Випускні та надвипускні дані
Область вихідних даних	Титульний аркуш (що містить титульну і попередню сторінку та зворот титульного аркуша); Випускні та надвипускні дані
Область фізичної характеристики	Книга в цілому
Область серії	Книга в цілому
Область приміток	Титульний аркуш (що містить титульну і попередню сторінку та зворот титульного аркуша); Обкладинка (палітурка); Корінець; Випускні та надвипускні дані, книга в цілому
Область Міжнародного стандартного номера (або його альтернативи) та умов доступності	Видання в цілому

Відомості, наведені не з приписаного для даної області джерела, а також сформульовані на основі аналізу видання, беруть в квадратні дужки [].

1.3 Опис складається тією мовою, якою наведені дані у виданні.

рум.

Manoil E. Culegere de texte și însărcinări la limba Română [Текст] : pentru clasa a 9-a a institutiilor de învățământ general din Ucraina cu limba română de predare. — Cernăuți: Tehnodruc, 2006. — 59 p.

угор.

Danilevszka O. Etika [Текст] : tankönyv a magyar tanítási nyelvű középiskolák 6. osztálya számára / O. Danilevszka, O. Pometun. — Csernyivci: Bukrek, 2006. — 189, [1] s.

1.4 Кожному елементу опису, окрім першого елемента першої області, передують або його завершують приписані **знаки пунктуації**. До і після кожного приписаного знака залишають проміжок в один друкований знак, за винятком коми і крапки, що супроводжуються одним проміжком тільки після знака. Дужки розглядають як єдиний знак, проміжок ставиться перед першою дужкою і після останньої.

Кожній області (за винятком першої) передують крапка і тире (. —), з проміжками з кожного боку. Якщо ця область починається з абзацу, виділена поліграфічними способом чи відступом, крапку й тире замінюють крапкою в кінці попередньої області. В межах областей приписані такі знаки пунктуації та математичні знаки:

.	крапка
,	кома
:	двокрапка
;	крапка з комою
/	навискісна риска
//	дві навскісні риски
()	круглі дужки
[]	квадратні дужки
+	знак плюс
=	знак рівності

Пунктуація в межах елементів бібліографічного опису чи окремих фраз відповідає нормам мови, якою складено опис.

1.5 **Великі літери** вживаються відповідно до сучасного правопису тієї мови, якою складено бібліографічний опис. З великих літер починається перше слово кожної області, а також перше слово деяких елементів (загального позначення матеріалу).

1.5.1 Необхідно відзначити, що згідно з новим ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 змінені правила вживання великої та малої літер. Вживання великої та малої літери продиктоване тепер не тільки нормами мови, а й розділенням областей бібліографічного опису. **Перші слова відомостей, що відносяться до назви та відомостей про відповідальність записують з малої літери, якщо вони не є власними назвами, першими словами назви чи цитати.** Винятком є загальне позначення матеріалу та будь-які назви в усіх областях опису.

1.6 Відомості, що запозичені не з приписаного джерела інформації, наводять у квадратних дужках (напр.: уклад. В. Петренко [та ін.] або [б. м.] (без місця)). Необхідно відзначити, що квадратні дужки застосовують в межах однієї області. Якщо суміжні елементи відносяться до різних областей, то кожен елемент беруть в окремі квадратні дужки.

1.7 Якщо в документі є помилки, що не змінюють значення тексту, відомості в бібліографічному описі наводять у виправленому вигляді й не зауважують виправлення. Символи, що неможливо відтворити доступними поліграфічними засобами, замінюють еквівалентами у вигляді літер чи слів, беручи їх у квадратні дужки.

Помилки, що змінюють текст, а також всі помилки у прізвищах, ініціалах осіб, що брали участь у створенні книги, наводять у бібліографічному описі без змін. Після них у квадратних дужках наводять правильне наведення з попереднім зазначенням "тобто". При необхідності в області приміток наводять пояснення.

/ під ред. Г. [тобто Т.] С. Губенко

. — Х.: Фоліо, 3007 [тобто 2007]

1.8 При складанні бібліографічного запису застосовують **скорочення слів і словосполучень**. Скорочення вживають у всіх областях і елементах опису крім назв (основних, альтернативних, паралельних, других назв книги, назв серії чи підсерії). Ці скорочення повинні відповідати ДСТУ 3582-97, ГОСТ 7.12—93, ГОСТ 7.11—78.

1.8.1 Відомості, що відносяться до назви і складаються з **одного слова, наводять без скорочення**, наприклад: посібник, довідник, енциклопедія, словник та ін.

1.8.2 У відомостях, що відносяться до назви, зустрічається текст, де всі слова підлягають скороченню згідно з правилом ДСТУ 3582—97. Якщо, на погляд бібліографа, це ускладнює сприйняття тексту, можливе збереження одного або кількох слів у повній формі.

1.8.3 Також не скорочують **прикметник**, який знаходиться після іменника, до якого він відноситься, наприклад:

- Навколишній світ : енциклопедія;
- Довідник з історії філософії: хронологічний, персоналізований;
- Потреби сільського господарства в засобах автоматизації : звіт (проміжний).

3.8.4 **Числівники** в описі, як правило, наводять у тому вигляді, як вони зазначені в джерелі інформації:

— римські цифри і числівники в словесній формі замінюють арабськими цифрами при зазначенні кількості актів, класів або курсів навчальних закладів, порядковий номер видання, рік виходу документа, номер (випуск) багаточастинного документа.

— кількісні числівники наводять арабськими цифрами без нарощування закінчень, наприклад: Вибрані твори : у 2 т.

— порядкові числівники наводять, як правило, з нарощуванням закінчень, наприклад: навч. посіб. для 2-го кл.

1.9 Структура і склад бібліографічного опису

Перелік областей і елементів опису на одностороннє видання (з відповідною пунктуацією):

Заголовок опису

Область назви та відомостей про відповідальність

Область назви та відомостей про відповідальність

Основна назва

[Загальне позначення матеріалу]

= Паралельна назва

; Відомості, що відносяться до назви

Відомості про відповідальність

/ Перші відомості

; Наступні відомості

Область видання

Відомості про видання

= Паралельні відомості про видання

Відомості про відповідальність, що відносяться до видання

/ Перші відомості

; Наступні відомості

; Додаткові відомості про видання

Відомості про відповідальність, що відносяться до додаткових відомостей про видання

/ Перші відомості

; Наступні відомості

Область специфічних відомостей

Область вихідних даних

Місце видання

Перше місце видання

; Наступне місце видання

; Назва (ім'я) видавця

[] Відомості про функції розповсюдження тощо

, Рік видання

(Місце виготовлення

; Назва (ім'я) виготовника

; Рік виготовлення

Область фізичної характеристики

Специфічне позначення матеріалу та обсяг

; Інші відомості про фізичну характеристику

; Розмір *Обсяг*

+ Відомості про супровідний матеріал

Область серії

*

(Основна назва серії або підсерії
= Паралельна назва серії або підсерії
: Відомості, що відносяться до назви серії або підсерії
Відомості про відповідальність, що відносяться до серії або підсерії
/ Перші відомості
/ Наступні відомості
, Міжнародний стандартний номер серіального видання (ISSN), наданий даній серії або підсерії
) Номер випуску серії або підсерії

Область приміток

Область Міжнародного стандартного номера

(або його альтернативи)

та умов доступності

*

Міжнародний стандартний номер (або його альтернатива)
= Ключова назва
: Умови доступності та (або) ціна
() Додаткові відомості до елементів області

1.10 Схема бібліографічного запису на одностороннє видання

Заголовок. Основна назва [Загальне позначення матеріалу] = Паралельна назва : відомості, що відносяться до назви / перші відомості про відповідальність ; наступні відомості про відповідальність. — Відомості про видання = Паралельні відомості про видання / перші відомості про відповідальність, що відносяться до даного видання ; наступні відомості про відповідальність, додаткові відомості про видання / перші відомості про відповідальність, що відносяться до додаткових відомостей про видання ; наступні відомості про відповідальність. — Перше місце видання ; наступне місце видання : видавець, дата видання (перше місце друкування ; наступне місце друкування : друкарня, дата друкування). — Обсяг : ілюстрації; розмір + супровідний матеріал. — (Основна назва серії = Паралельна назва серії : відомості, що відносяться до назви серії / перші відомості про відповідальність, що відносяться до серії ; наступні відомості про відповідальність, ISSN серії; номер випуску серії. Основна назва підсерії = Паралельна назва підсерії : відомості, що відносяться до назви підсерії / перші відомості про відповідальність, що відносяться до підсерії; наступні відомості про відповідальність, ISSN підсерії ; номер випуску підсерії). — Примітки. — ISBN : умови доступності та (або) ціна (додаткові відомості до елементів області).

РОЗДІЛ 2

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ЗАПИС. ЗАГОЛОВОК. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ І ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ

Залежно від складу розрізняють однорівневий та багаторівневий бібліографічний опис.

Однорівневий бібліографічний опис містить один рівень і складається на одностороннє видання.

Багаторівневий бібліографічний опис містить два (або більше) ієрархічно пов'язаних рівнів і складається на багатостороннє видання (розд. 3).

Вибір першого елемента бібліографічного запису

1 Складання бібліографічного запису під заголовком

У виданнях застосовують два способи складання бібліографічних записів:

- під заголовком;
- під назвою.

1.1 Запис під заголовком, що містить ім'я особи

Під заголовком, що містить ім'я особи, яка несе інтелектуальну або іншу відповідальність за документ, складають запис на такі видання:

художні, публіцистичні, наукові, науково-популярні, мемуари, листи, підручники та ін.

Сергієнко Л. П.

Kaszczak I.

Запис під заголовком, що містить ім'я особи, складають у тому випадку, коли на титульному аркуші чи іншому джерелі інформації зазначено прізвище особи без слів, що уточнюють його роль у виданні, або зі словом, яке пояснює, що дана особа є автором твору.

Під заголовком, що містить ім'я особи, складають записи на твори, написані одним, двома чи трьома авторами; якщо авторів чотири і більше, запис складають під назвою.

1.1.1 Запис під заголовком імен духовних осіб

Імена духовних осіб (пап, патріархів, єпископів, священників та ін.) в заголовку зазначають у формі особистого імені (у разі необхідності — з числівниками), прізвища або прізвиська духовної особи у дужках.

1.1.2 Числівники при особовому імені духовної особи наводять римськими цифрами.

1.1.3 В ідентифікованих ознаках зазначають світське ім'я духовної особи — прізвище та ініціали, у разі необхідності — роки життя. При від-

сутності цих відомостей, зазначають духовний сан, в т. ч. географічну приналежність, утворену від назви місця служіння.

Алексий (Дородницин А. Я.)
Иоанн (Максимович ; 1651—1715)
Иоанн (Максимович М. Б. ; 1896—1966)
Иоанн (экзарх болг.)

1.14 Форма наведення імен духовної особи в заголовку залежить від категорії духовенства, до якого вона належить. Прийнято ділення на чорне духовенство (ті, які пройшли через постриг в монахи та отримали духовне ім'я) та біле духовенство (ті, які поступили на духовні посади з будь-якого стану та зберегли своє світське ім'я).

Чорне духовенство	Біле духовенство
Патріарх	Протопресвітер
Митрополит	Протоієрей
Архієпископ	Ієрей, священник
Єпископ	Протодиякон
Архімандрит	Диякон
Ігумен, ігуменія	
Ієромонах	
Архідиякон	
Ієродиякон	
Монах, монахиня	
Інок, інокія	

1.15 До чорного духовенства відносяться також усі особи, у титулі яких присутній префікс "схи" що вказує на прийняття схими (урочиста клятва православних монахів додержуватися особливо суворих аскетичних правил поведінки).

1.16 Імена осіб, представників чорного духовенства, в заголовку наводять таким чином: зазначають духовне ім'я священнослужителя та числівник (якщо він наявний). Як ідентифікуючі ознаки наводять світське прізвище та ініціали, а також роки життя, якщо вони необхідні для ідентифікації даної особи.

У виданні:	У заголовку:
Архімандрит Ігнатій Брянчанінов Єпископ Ігнатій Брянчанінов Дмитро Олександрович Ігнатій, єпископ Кавказький і Чорноморський Святитель Ігнатій Кавказький і Чорноморський Ігнатій, Єпископ Ставропольський	Ігнатій (Брянчанінов Д. 0.)
Ієромонах Алексий (Кузнецов)	Алексий (Кузнецов Н.).
Ієромонах Алексий (Виноградов)	Алексий (Виноградов А. Н.).
Алексий (в миру Симанский Сергей Владимирович) патриарх с 1945 по 1970	Алексий I (Симанский С. В.; патриарх ; 1877—1970)

1.17 У разі відсутності відомостей про світське прізвище наводять останній за часом служіння сан та географічну приналежність, що вказує на місце служіння.

У виданні:	У заголовку:
Єпископ Тверской Нил	Нил (єпископ твер.).
Єпископ Владимирский Симон Преподобный Симон, первый єпископ Владимирский и Суздальский	Симон (єпископ сузд. и владим.).

1.18 У заголовку, що містить ім'я патріарха, обов'язково зазначають його світське прізвище, духовний сан та роки життя.

Алексий I (Симанский С. В. ; патриарх ; 1877-1970)

Алексий II (Ридигер А. М. ; патриарх ; 1929-).

1.19 У заголовку, що містить ім'я представника білого духовенства, наводять прізвище, ім'я (імена), по батькові за загальними правилами.

У виданні:	У заголовку:
Протоієрей Олександр Мень Боголюбов Андрій А. Павлов	Мень, Олександр Володимирович
Диякон Олег Старков	Старков, Олег Олександрович

1.1.10 Ім'я Римського Папи наводять у заголовку у формі присвоєного йому церковного особового імені та числівника. В ідентифікуючих ознаках зазначають його духовний сан та роки життя.

Іоанн Павел II (папа ; 1920—2005).

Бенедикт XVI (папа ; 1927—).

1.1.11 Якщо немає даних про світське ім'я та інших відомостей про духовний сан особи, крім слів "отець", "мати", "сестра", "брат", прийняті як звернення до духовної особи, ці слова наводять як ідентифікуючі ознаки. За необхідності їх доповнюють роками життя духовної особи.

У виданні:	У заголовку:
Сестра Іоанна	Іоанна (сестра)

АЛЕ:

Отец авва Дорофей Преподобный Дорофей Палестинский	Дорофей Палестинский (авва ; -620).
--	-------------------------------------

1.1.12 У заголовку можуть бути наведені тільки особові імена духовної особи (духовне або світське), якщо інші відомості відсутні. Ідентифікуючими ознаками у таких випадках є роки життя.

Іоанн (V-VI вв.).

1.1.13 Якщо на виданні як автор зазначено тільки слово-звернення "Мати", "Сестра" та ін., у заголовку наводять це слово як ім'я автора (у разі можливості з роками життя).

Мати (1878-1973).

1.2 Запис під заголовком, що містить назву установи

У заголовку зазначають назву організації, що відповідає за зміст опублікованого від її імені документа. Назва дає змогу ідентифікувати організацію, незалежно від масштабу діяльності й тривалості існування.

1.2.1 Організації, назви яких зазначають у заголовку, умовно поділяють на **постійно діючі та тимчасові**.

1.2.2 Постійно діючими організаціями є:

- органи законодавчої влади;
- органи виконавчої влади;
- органи судової влади;
- політичні партії і громадські організації;
- наукові організації і навчальні заклади;
- культурно-освітні організації;
- релігійні та церковні організації.

Україна. Верховна Рада

Україна. Кабінет міністрів

Європейський суд / прав людини

Соціалістична партія України. З'їзд

Українська автокефальна православна церква

"Харківський політехнічний ін-т", нац. техн. ун-т

Національна спілка художників України

1.2.3 Тимчасовими організаціями, які мають обмежений період існування, є конгреси, з'їзди, конференції, наради, сесії, симпозиуми, семінари, експедиції, делегації, ярмарки, фестивалі, спартакіади, олімпіади та ін.

Міжнародна асоціація українців. Конгрес (5 ; 2002 ; Чернівці)

З'їзд хірургів України (21 ; 2005 ; Запоріжжя)

Наукова шевченківська конф. (34 ; 2001 ; Черкаси)

"Вища технічна освіта України і Болонський процес", всеукраїнська нарада ректорів вищих навчальних закладів (2004 ; Харків)

Наукове т-во ім. Т. Г. Шевченка. Осередок у Черкасах. Наук, сесія (16 ; 2005 ; Черкаси)

**Міжнародний симпозиум з теоретичної електротехніки
(13 ; 2005 ; Львів)**

**"Черезовські читання", Міжнародний наук, семінар
(6 ; 2004 ; Чернівці)**

1.2.4 У заголовку наводять назву однієї організації, незалежно від того, скільки організацій брали участь у створенні документа.

1.2.5 За наявності відомостей про декілька організацій перевагу віддають організації, назва якої наведена в документі першою.

2 Складання бібліографічного запису під назвою

Складання запису під назвою означає, що першим елементом основного бібліографічного запису є назва книги.

2.1 Запис книги під назвою складають на видання:

- видання творів 4-х і більше авторів;
- авторські твори, в яких авторів не зазначено і не встановлено, в т.ч. аноніми і класичні твори;
- збірки творів різних авторів, що мають загальну назву;
- збірки творів і листів одного автора, а також матеріали і спогади про нього;
- антології, альманахи, збірки статей;
- збірки пісень, творів народної творчості (якщо у виданні зазначено ім'я казкаря, то запис складають під заголовком, що містить ім'я казкаря);
- усі види видань, в яких особи, що відповідають за видання і наведені із словами, що визначають форму їхньої участі: автор тексту, упорядник, автор-упорядник, зібрав, переробив, переказав, підготував, записав, розробив тощо;
- словники, розмовники, енциклопедії, довідники, путівники, бібліографічні видання;
- збірки задач, практикуми, хрестоматії, навчально-методичні посібники, інструкції, рекомендації, правила (окрім видань, що мають авторське оформлення);
- дитячі книжки-картинки, книжки-іграшки, книжки-розмальовки (в яких автор тексту й ілюстратор зазначені над випускними даними).

2.2 Основна назва — перший елемент опису і є головною назвою видання та відтворюється у тому вигляді, як її наведено в джерелі інформації. Основна назва може мати різні форми: бути тематичною або типовою, тобто складатися тільки з терміна, що позначає вид документа або жанр твору.

Давні легенди британських земель

Охорона праці у галузі

Промислові каталоги

Вибрані п'єси та оповідання

2.3 Основна назва може складатися з імені особи або назви установи (як повної, так і скороченої) або містити ці та інші, граматично пов'язані з назвою відомості.

Нелля Григорівна Ничкало

Велика енциклопедія Кирила і Мефодія

Науково-дослідний інститут українознавства

Olexandr M. Guz

2.4 Основна назва може складатися з двох рівноправних назв, пов'язаних сполучником "або" чи його еквівалентом (альтернативна назва). Перед сполучником "або" (или, or) ставлять кому, а другу назву пишуть з великої літери.

Сніговий байбак, або Чому у слоника багато друзів

Space zone, or The quest for Cleopatra

2.5 Основна назва за структурою може бути простою і складною. Складна назва може мати два або декілька різнозначних висловів.

Категорія стану. Функціональна модель

Країнознавство. Країни Європи

2.6 Основну назву, яка складається з декількох висловів, в описі наводять в тій послідовності, що дана в книзі, зі збереженням розділових знаків. При відсутності розділових знаків, назви відокремлюють крапкою.

Світ Сходу. Філософія: минуле, теперішнє, майбутнє

2.7 Однорідні відомості, що відносяться до назви, розділяють тими знаками, які наведені у книзі, при їхній відсутності — комами:

Основи гірничого виробництва: видобування нафти, газу та твердих корисних копалин

Метажанр как феномен культуры: мистерия — литургия — опера — "мистерия"

2.8 За наявності типових і тематичних назв як основну в описі наводять тематичну назву, незалежно від поліграфічного виділення і послідовності розташування.

У джерелі інформації

Історія старого світу
АТЛАС

Енциклопедія
ТЕАТР

В описі

Історія старого світу : атлас

Театр: енциклопедія

2.9 Якщо основна назва відсутня в приписаному джерелі інформації, вона може бути запозичена з інших джерел (зворот титульного аркуша, палітурка (обладинка)). Якщо основну назву встановити неможливо — вона формулюється. В обох випадках назву беруть у квадратні дужки.

[Сімейний портрет]

(назва встановлена з довідкового видання)

[Твори]

(назва сформульована на основі аналізу даного видання)

3 Загальне позначення матеріалу

Це факультативний елемент, який доцільно наводити в описі для інформаційних масивів, що уміщують відомості про документи різних видів. Загальне позначення матеріалу уможливує визначення знакової природи документа (текст, ноти, карти, зображення, шрифт Брайля тощо) чи фізичну форму об'єкта опису (мікроформа, електронний ресурс). Загальне позначення матеріалу наводять в установленій формі, вибираючи із даного в національному стандарті ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 списку один із відповідних термінів:

Відеозапис
звукозапис
образотворчий матеріал
карти
комплект
мікроформа
мультимедіа
ноти
предмет
рукопис
текст
шрифт Брайля
електронний ресурс

3.1 Із перелічених термінів вибирають один. Перевагу віддають позначенню фізичної форми, в якій представлено матеріал. Наприклад, якщо картографічний документ представлено у вигляді мікроформи або електронного ресурсу, як загальне позначення матеріалу зазначають його форму.

3.2 Загальне позначення матеріалу наводять після основної назви з великої літери у квадратних дужках, наприклад:

Неопубліковані гуцульські п'єси [Текст]

Богородиця з дитям і похвалою [Образотворчий матеріал]

Антологія лемківської пісні [Ноти]

Житомирська область [Карти]

Україна 2004: події, документи, факти [Електронний ресурс]

3.3 Якщо твір розміщено на декількох носіях, що відносяться до різних категорій матеріалів, наводять загальне позначення матеріалів, прийнятих за основний об'єкт опису. Відомості про решту носіїв можна навести в області фізичної характеристики чи в області приміток (наприклад, при описі CD-ROMа і брошури до нього).

3.4 Якщо серед декількох об'єктів на різних носіях не можна вибрати основний об'єкт, наводять позначення "[Мультимедіа]" чи "[Комплект]", наприклад, інформація може бути розміщена на аудіокасеті, відеодиску та у вигляді короткого пояснювального тексту в брошурі.

3.5 Загальне позначення матеріалу наводиться зразу після основної назви в квадратних дужках без скорочень мовою і графікою установи, що складає бібліографічний опис.

4 Паралельна назва

Паралельна назва як еквівалент основної назви має ті ж самі форми й правила наведення. Вона наводиться, якщо вміщена в приписаному джерелі.

4.1 Назва оригіналу іншою мовою, ніж мова основної назви, розглядається як паралельна, якщо вона зазначена у приписаному джерелі інформації. Кількість паралельних назв, що наводять на картці, визначається бібліографуючою установою.

4.2 Перед кожною паралельною назвою ставиться знак рівності.

Верба Г. В.

Грамматика сучасної англійської мови [Текст] = Modern English Grammar

Зовнішня торгівля України [Текст] = Внешняя торговля Украины = Ukraine's foreign trade

Мороз О. С.

Фізична хімія поверхні напівпровідників [Текст] = The Physical Chemistry of Semiconductor surfaces

5 Відомості, що відносяться до назви

Відомості, що відносяться до назви, містять інформацію, яка розкриває і пояснює основну назву.

Як правило, ці відомості наведені на титульному аркуші або іншому джерелі інформації.

5.1 До них відносяться:

- інша назва твору дана автором або видавцем;
- пояснення змісту книги, що конкретизує основну назву;
- характеристика виду видання, літературного жанру;
- зазначення читацької адреси;
- відомості про видання, яке є перекладом (при відсутності прізвища перекладача);
- відомості про затвердження і введення в дію.

5.2 Перед кожними різнорідними відомостями, що належать до назви або до груп однорідних відомостей, ставиться знак двокрапка.

Економетрія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.

Природознавство [Текст] : підруч. для 6-го кл. спец. загальноосвіт. шк. для дітей зі зниженим зором

5.3 Відомості, необхідні для розкриття чи пояснення основної назви, жанру твору, виду документа тощо, можуть бути сформульовані на основі аналізу документа. В цих випадках їх беруть у квадратні дужки.

Інформаційні системи і технології в обліку [Текст] : підруч. [для студ. спец. "Облік і аудит" вищ. навч. закл.]

Екологічний менеджмент [Текст] : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.]

5.4 Однак, якщо у джерелі інформації однорідні відомості, що відносяться до назви, розділені крапками, в описі їх наводять через кому. Це пов'язано з новими правилами вживання малих і великих літер. За відсутності розділових знаків у джерелі інформації ці відомості також розділяють комами, наприклад:

В країні журавлів : новели, етюди, оповід.

Редакторська справа : проблеми майстерності: зміст, форма, нюанси

5.5 У тому випадку, якщо у джерелі інформації уміщено більше однієї назви, одну з них, вибрану за визначеними правилами (тематичним, виділеним якимось чином, наведеним першим), наводять в описі як основну назву, а другу — як відомості, що відносяться до назви. Другу назву завжди наводять з великої літери (на відміну від інших відомостей, що відносяться до назви), і слова в ній не скорочують, наприклад:

За сестрою [Текст] : Козацька помста

Ясна зірниця світова [Ноти] : Богданів марш

Зоряниця [Образотворчий матеріал] : (Язицька Зірка — Чарівниця)

5.6 Читацьку адресу (читацьке призначення) наводять, якщо її зазначено у виданні. Якщо ці відомості відсутні в книзі, їх формулюють тільки для дитячих видань за формою: [для дітей].

Примітки:

— в описі дитячих видань (наприклад: книжка-розмальовка) читацьке призначення в описі не наводять.

— відомості про читацьке призначення не подають, якщо ці відомості зазначено в області серії, наприклад: "(Шкільна бібліотека)", "(Для малят-маляток)", або вони є в назві, наприклад: "Казки для малят".

— відомості про читацьке призначення навчальних видань, що пов'язане з відомостями про затвердження, записують як самостійні відомості без наведення відомостей про затвердження.

У виданні

Затверджено Міністерством освіти і науки України як підручник для студентів вищих навчальних закладів

В описі

[підруч. для студ. вищ. навч. закл.]

- При зазначенні читацької адреси навчальних видань наводять **тільки назву та номер спеціальності** без зазначення спеціалізації та напрямку

У виданні

Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 02280 "Сходознавство, африканістика" по спеціалізації 522600 "Сходознавство, африканістика"

В описі

[навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. спец. 02280 "Сходознавство, африканістика"]

Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності "Промислове цивільне будівництво" спеціалізація підготовки дипломованих спеціалістів "Будівництво"

[підруч. для студ. вищ. навч. закл. спец. "Пром. цивіл. буд-во"]

Підручник для вищих навчальних закладів спеціалізації 521900 "Фізична культура" та спеціальності 022300 "Фізична культура і спорт"

[підруч. для вищ. навч. закл. спец. 022300 "Фіз. культура і спорт"]

— Якщо відомості про читацьке призначення у навчальних виданнях (з зазначенням назви і номера спеціальності, спеціалізації, напряму), зв'язані з відомостями про затвердження розміщені на звороті титульного аркуша, в описі наводять тільки відомості про загальне призначення видання.

У виданні

В описі

(На титульній сторінці)

: навч. посіб. : [для вищ. навч. закл.]

Навчальний посібник

(На звороті титульного аркуша)

Затверджено Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для вищих навчальних закладів за спеціалізацією 655900 "Технологія сировини і продуктів тваринного походження" спеціальності 277100 "Технологія молока та молочних продуктів"

6 Відомості про відповідальність

Відомості про особи та організації, що відповідають за інтелектуальний і художній зміст видання, записуються у відомостях відповідно до загальних правил за формою, кількістю і послідовністю їхнього наведення. Відомості про відповідальність містять інформацію про особи та організації, які брали участь у створенні та підготовці видання до публікації.

6.1 Залежно від ролі осіб і організації, відомості про відповідальність розділяються на групи:

- відомості про автора (авторів);
- відомості про інші особи (укладачі, упорядники, редактори, перекладачі, художники та ін.);

- відомості про організацію, від імені якої друкується видання;
- відомості про інші організації, за участі яких друкується видання.

6.2 Першим відомостям про відповідальність передує знак навкисна риска (/); наступні відомості відокремлюються між собою крапкою з комою (;). Однорідні відомості між собою відокремлюють комами (,).

6.3 Відомості приводять в певній послідовності: як перші відомості про відповідальність зазначають імена авторів, наступними відомостями про відповідальність — відомості про інші особи, потім — відомості про організації (при наявності в джерелі інформації).

/ **Ф. Бутинець, М. Добія, Я. Степневський ; за ред.: Ф. Ф. Бутинця [та ін.] ; Житомир. держ. технол. ун-т.**

6.4 При складанні опису на книгу, що видана без зазначення автора, спочатку наводять відомості про організації, які відповідальні за випуск, а потім — відомості про особи (збірки, бібліографічні покажчики).

6.5 Якщо відомості про відповідальність вказують не з приписаного джерела (титульного аркуша видання) — їх зазначають у квадратних дужках.

/ [упорядкув.: **Д. М. Федака, І. Ю. Яцканин ; передм. та нариси про авт. Д. М. Федака]**

6.6 Якщо відомості про кількох осіб чи організації становлять один вид відповідальності, то вони відокремлюються один від одного комами, наприклад:

Нац. ун-т "Львів. політехніка", Ін-т гуманіт. і соц. наук, Львів. ін-т сухопут. військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного

6.7 Імена авторів у відомостях про відповідальність

У відомостях про відповідальність **власні імена** необхідно подавати в тому вигляді, в якому вони наведені в документі.

/ **Карло Коллоді ; пер. з італ. Ю. Авдєєв ; передм. Б. Чайковський ; малював І. Вишинський**

6.7.1 При складанні опису на книгу **одного, двох, трьох чи чотирьох авторів** у відомостях про відповідальність наводять імена всіх авторів. При складанні опису на книгу **п'яти і більше** авторів — зазначають перших трьох із скороченням [та ін.] або [и др.].

6.7.2 Імена членів авторських колективів, авторів глав, частин або розділів наводять у відомостях про відповідальність за загальними прави-

лами. Слова "авторський колектив", "автори глав" та ін. в описі не зазначають.

6.7.3 У відомостях про відповідальність можуть бути зазначені відомості про осіб, праці яких уміщено у виданні безпосередньо в такій **послідовності**: авторів тексту, укладачів, розробників, редакторів, перекладачів, авторів передмови та вступної статті, ілюстраторів, художників та ін.

6.8 Назви організацій у відомостях про відповідальність

6.8.1 Назви організацій у відомостях про відповідальність наводять:

— при складанні опису під заголовком, що містить ім'я автора — після відомостей про всіх осіб, наведений в описі;

— при складанні опису під заголовком, що містить назву організації, і під назвою (окрім книг 4-х та більше авторів) — після навскісної риски як перші відомості про відповідальність (збірки, бібліографічні покажчики).

6.8.2 У відомостях про відповідальність зазначають не більше двох назв організацій. При підрахунку за одиницю беруть колектив з усіма його структурними підрозділами, а також вищестоящі організації.

6.8.3 Якщо у виданні зазначено три і більше організацій, то у відомостях про відповідальність зазначаємо назву першої зі словами "та інші" [та ін.], "и другие" [и др.], [etc.], наприклад:

/ Київ. ун-т ринк. відносин, Міжнар. ун-т фінансів

/ Нац. ун-т "Львів. політехніка", Ін-т дистанц. навчання

/ М-во охорони здоров'я України, Центр. метод. каб. з вищ. мед. освіти, Буковин. держ. мед. ун-т

/ Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т філол., Каф. заг. мовознав. і класич. філол.

/ Київ. нац. екон. ун-т [та ін.]

/ Ін-т психології ім. Г. С Костюка АПН України [та ін.]

6.8.4 Відомості про відповідальність, що містять назву організації в ієрархічній формі, записують у тому вигляді й порядку, в якому вони наведені в джерелі інформації і відокремлюють комами.

/ Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Центр прав. та підприємниц. дослідж.

7 Область видання

7.1 Область містить відомості про зміни і (або) особливості даного видання щодо попереднього видання того самого документа.

7.2 Відомості про видання містять, як правило, слово "видання", а також його еквіваленти іншими мовами разом з кількісними числівниками або датами. Додаткові відомості про видання (виправлене, доповнене, стереотипне, змінене) та перші відомості про відповідальність, що відносяться до конкретного зміненого видання твору, є обов'язковими елементами. Відомості про видання наводять у формулюваннях і послідовності, вказаних у джерелі інформації: порядковий номер видання не виноситься на перше місце.

7.3 Порядковий номер видання необхідно вказати арабськими цифрами (незалежно від того, як він зазначений у книзі). До порядкового номера видання після дефісудодають закінчення "-е", "-ге", "-де", "-ме". Якщо відомості про видання беруть не з приписаного джерела, то його зазначають у квадратних дужках [], наприклад:

. - Вид. 5-те, допов.

. - [7-ме стер. вид.]

. - 2-ге вид., [переробл. та доповн.]

7.4 Після області видання в описі вміщується нова для загального переліку область, що має назву "область специфічних відомостей", яка застосовується при описі об'єктів, що є особливим типом публікації або розміщені на специфічних носіях. До них відносяться картографічні, нотні, серіальні документи; стандарти і технічні умови; патентні документи, мікроформи, якщо на них розміщені всі названі види документів, а також електронні ресурси.

7.5 При описі картографічних документів ця область називається областю математичної основи, серіальних документів - областю нумерації, електронних ресурсів - областю виду та обсягу ресурсу. Набір елементів, що наводяться в області специфічних відомостей, неоднаковий для різних видів документів.

7.6 В описі карт, картографічних атласів, схем, планів тощо в області математичної основи можуть бути зазначені такі відомості, наявні у джерелі інформації: масштаб, картографічна проекція, координати, відомості про рівнодення чи епоху в зоряних картах.

7.7 Масштаб записують у формі абстрактного числа, що показує в скільки разів зменшені розміри земної поверхні. Слово "масштаб" в описі не зазначають, наприклад:

Маршрутная карта (ИКАО) FL275 и выше [Карты] = Enroute chart (ICAO) above FL275 : 08 июня 2006 г. / Гос. авиац. воздуш. администрация, Гос. предприятие обслуживания движения Украины, служба аэронавигац. информ. — **1:1 500 000, в 1 см 15 км ; расстояния в километрах, путевые углы магнит., высоты приведены к средн. уровню моря.** — К. : КП МОУ " Киев. ВКФ", 2006. — 1 к. : цв., текст, 81x98 см. : 27x17 см. — Текст парал.: рус., англ. — 500 экз.

7.8 В описі серіальних документів в області нумерації наводять відомості про перший та останній номер, що вийшли, і (або) датах початку і закінчення існування серіального документа. В області відображають також відомості про перерви у виданні, змінах і відновленнях нумерації, наприклад:

Вісник Книжкової палати [Текст]: наук.-практ. журн. / засновник, вид. і виготовник "Держ. наук. установа "Кн. палата України". — **1996, серп.** — К., 1996 — . — Щомісячник. 1996, № 1—6. — 100 пр. ; 1997, № 1—12. — 250 пр.

7.9 В описі електронних ресурсів в області виду й обсягу ресурсу зазначають вид ресурсу і відомості про його обсяг, наприклад:

Москва 2004 [Электронный ресурс] : электрон. бизнес-карта ; Санкт-Петербург, 2004. — **Электрон. данные и программа (560 Мб).** — К. : Транснавіком, 2004. — 2 электрон. опт. диски (CD-ROM). — Систем. требования: Pentium-166 ; RAM 64 Mb ; SVGA 2Mb ; CD-ROM 4-x ; Windows 98, ME, 2000 XP. — Загл. с тит. экрана. — На контейнере номер: X35U6H-74AMKC-SCWC3T-CJUS24. — MCP4LZ-H85R5Z-FTG8MQ.

7.10 В описі нотних документів в області специфічних відомостей наводять відомості про форму викладу нотного тексту: партитуру, партії (голоси), дирекціон. Відомості в області зазначають у формі, даній у джерелі інформації, наприклад:

Грає дитячий духовий оркестр [Ноти] / упоряд. І. Т. Олійник. — **Партитура та голоси.** — К. : Муз. Україна, 1998. — 120 с., 17 партит. (204 с. окр. паг.) ; 22 см. — Парал.: тит. арк. укр., рос. — Н. д. 9224.

7.11 В описі нормативних документів із стандартизації (стандартів і технічних умов) в області специфічних відомостей вказують позначення раніше чинного документа, дату набуття чинності новоприйнятого документа, терміни дії об'єкта бібліографічного опису, наприклад:

Національна стандартизація. Правила розроблення, побудови, викладання, оформлення, ведення національних класифікаторів [Текст] : ДСТУ 1.10:2005. — **На заміну ДСТУ 3456—96, КНД 50—028—94 ; чинний від 2006-01-01.** — К. : Держспоживстандарт України, 2006. — IV, 16 с., включ. обкл. : табл. ; 29 см.

7.12 В описі патентних документів в області специфічних відомостей зазначають реєстраційний номер заявки на патентний документ, дату її подання, дату публікації та відомості про офіційне видання, в якому оприлюднено відомості про патентний документ; так звані відомості про конвенційний пріоритет (дату подання заявки, номер і назву країни конвенційного пріоритету, які наводять у круглих дужках). Також в області можуть бути зазначені індекси національної патентної класифікації, наприклад:

Холодильник однокамерний без морозильної камери побутовий [Текст] : патент 14709 : МКЗ 07-07 / Горін О. М., Волощенко О. В., Чуріп О. О. ; власник патенту Закрите АТ "Укр. н.-д. і проект. ін-т побут. машинобудування". — № **200601173 ; заявлений 26.07.06 ; опубл. 10.08.07, Бюл. № 12 (кн. 2).** — 2 с. : іл.

8 Область вихідних даних

Область вихідних даних містить інформацію про місце і рік публікації, а також відомості про видавця (виробника) тощо.

8.1 Приписаним джерелом відомостей для області є: титульний аркуш (титульна сторінка та зворот титульного аркуша), випускні та надвипускні дані. Слова [Б. м.], [б. в.], [та ін.], [и др.] в описі приводять в квадратних дужках.

8.2 Місцем видання (виробництва) тощо є місто чи інше місце, що пов'язане в приписаному джерелі з ім'ям видавця (виробника) та ін. При наявності декількох місць видання, виготовлення та ін. подається назва, виділена **поліграфічно** чи вказана **першою** в основному джерелі інформації. Пропущені відомості позначаються скороченням "та ін.", "и др." або "etc." і наводяться у квадратних дужках, наприклад:

. — **Луганськ [та ін.]**

. — **London [etc.]**

Друге та наступні місця видання відокремлюють одне від одного крапкою з комою, наприклад:

. — **Луганськ ; Донецьк**

Місце видання відтворюють в тій орфографії і відмінку, як наведено в приписаному джерелі, наприклад:

. — **У Кіровограді**

Якщо відомостей про місце видання в документі немає, але воно відоме, його наводять у квадратних дужках, наприклад:

. — [Луганськ]

. — [London]

Припустиме місце видання подають в квадратних дужках зі знаком питання, наприклад:

. — [К. ?]

. — [London ?]

. — [Полтава ?]

Якщо місто не вдається встановити, тоді зазначають назву області, штату, провінції або країни, наприклад:

. — [Україна]

. — [Canada]

. — [France ?]

У разі неможливості визначити місце видання, наводять аббревіатуру "Б. м." чи "S. I." у квадратних дужках, наприклад:

. — [Б. м.]

8.3 Ім'я (назву) видавця (виробника) тощо розміщують в описі після зазначення місця видання і відокремлюють від нього двокрапкою, наприклад:

. — **К.: Укр. аудіокн.**

. — **Одеса : Одес. мед. ун-т**

8.4 Відомості наводять у тому вигляді, в якому вони зазначені у приписаному джерелі інформації, зберігаючи слова або фрази, що вказують функції, які виконує особа чи організація (**окрім видавничої**). Відомості про видавничу функцію організації:

— видавництво, видавничий дім, видавнича група, видавець та ін. опускають при наявності тематичної назви.

8.5 Відомості про форму власності видавця (АТ, ТОВ, ЗАТ, ВАТ, РВВ, ПП, СПД ФО, Ltd, Inc., GmbH та ін.) — опускають, наприклад:

У виданні

Видавництво "Веселка"

Видавничий дім "Юридична книга"

ПП "Видавничий дім"

Видавничо-друкарський дім "ПрутПринт"

Видавничо-поліграфічна фірма "Абетка"

В описі

: Веселка

: Юрид. кн.

: Вид. дім

: ПрутПринт

: Абетка

8.6 За наявності у приписаному джерелі інформації відомостей про всі категорії осіб чи організацій, що виконують види діяльності з видання, виробництва, розповсюдження та ін., **перевагу надають видавцю чи видавничій організації**. Всі інші відомості не подають.

8.7 Якщо в книзі зазначені імена (назви) трьох і більше видавців (виробників) тощо, тоді наводять ім'я, найважливіше з точки зору бібліографуючої організації. Друге та наступні імена пропускають, позначаючи пропуск скороченням "та ін.", "и др." чи "etc." у квадратних дужках, наприклад:

. — **К.: Знання [та ін.]**

. — **Х.: Одиссей [и др.]**

8.8 Можуть бути наведені імена другого та наступного видавця (виробника) та ін. разом з відповідним місцем видання, тоді вони розділяються крапкою з комою (;) (або двокрапкою (:), якщо місце видання одне), наприклад:

. — **Чернівці: Рута ; Сторожинець (Чернівецьк. обл.) : Книги-XXI**

. — **К.: Транснавіком : Картографія**

8.9 За наявності відомостей про всі категорії осіб чи організацій, згаданих вище, перевага надається видавцю чи видавничому колективу. Всі інші відомості опускаються.

8.10 Ім'я (назва) видавця (виробника, розповсюдjuвача) та ін. наводиться у найкоротшій формі, відповідно до джерела інформації. За необхідності може бути додана фраза, що пояснює роль особи чи колективу, наприклад:

. — **К.: Вид-во УАДУ**

. — **К. : ІЗДН НАУ**

8.11 Якщо ім'я (назва) видавця (виробника) в області назви і відомостей про відповідальність подано в повній формі, то в області вихідних даних воно може бути повторено у повній або короткій формі. Ско-

рочена форма наводиться без квадратних дужок, якщо вона зазначена у приписаному джерелі інформації, наприклад:

. — **К. : НАУ**

8.12 Роком видання (виробництва, розповсюдження) вважається рік, наведений у приписаному джерелі інформації, наприклад:

. — **К. : Кий, 1997**

. — **Житомир : Рута, 2006**

8.13 Якщо рік видання (виробництва та ін.) відсутній й визначити його неможливо, тоді можна зазначити рік, який наведено у знаку охорони авторського права (копірайт) чи рік виготовлення (друкування) з відповідним поясненням, наприклад:

, сор. 1999.

, друк. 2007.

8.14 Рік видання, навіть у тих випадках, коли відомості про нього відсутні в документі, має бути встановлений хоча б приблизно. В таких випадках рік видання зазначають у квадратних дужках разом зі знаком питання, наприклад:

, [2007?]

, [200-?]

8.15 Позначення "б. р." (без року) та "б. г." (без года) в описі не наводиться.

8.16 Місце друкування, друкарню, рік — наводять після року видання у круглих дужках, наприклад:

. — **Чернігів : [б. в., 2006?] (Д е с н я н . правда)**

. — **[Б. м. : б. в., 2006?] (К.: Ін-т математики, 2006)**

. — **[Б. м. : б. в.], 2006 (Зіньків (Полтав. обл.): Район. друк.).**

8.17 Якщо є розбіжність у наведенні року на титульному аркуші та на обкладинці (палітурці) — зазначають рік видання у круглих дужках після року, зазначеному на титульному аркуші, наприклад:

, 2004 (обкл. 2003)

9 Область фізичної (кількісної) характеристики

Область фізичної характеристики містить інформацію про обсяг, розмір, ілюстративні та супровідні матеріали, наприклад:

. — **153 с.**

В області застосовують такі розділові знаки:

[] — в квадратних дужках зазначають кількість непронумерованих сторінок, наприклад:

. — **211, [4] с.**

Не враховують в опис сторінки, на яких розташовані:

- випускні дані;
- видавничі оголошення, реклама, звернення до читача та ін.;
- перелік помилок;
- реферати та анотації статей;
- сторінки, які не містять інформацію (незаповнені).

9.1 Наявні в книзі вклеєні та непронумеровані аркуші ілюстрацій, перераховують та записують у квадратних дужках у кінці відомостей про обсяг, через кому, наприклад:

. — **368 с. [15] арк. іл.**

. — **400, [2] с. [8] арк. портр.**

9.2 Якщо в книзі не більше трьох пагінацій (послідовна нумерація сторінок), їх зазначають в описі в послідовності, наведеній у виданні, наприклад:

. — **VII, 13 с.**

. — **X, 136, V с.**

. — **III, 60, VI с.**

Якщо пагінацій більше трьох, в описі приводять загальну кількість сторінок арабськими цифрами в квадратних дужках із словами "окр. паг." (окрема пагінація), "разд. паг." (раздельная пагинация).

Відомості про пагінацію наводять тими цифрами (римськими чи арабськими), які використано в об'єкті опису; невраховані аркуші перераховують і записують арабськими цифрами у квадратних дужках у кінці

пагінації. Не враховують і не вводять до опису сторінки, які уміщують рекламу, призначені "для нотаток", "для записів" тощо, наприклад:

. — [105] с. окр. паг.

. — [38] с. окр. паг.

. — [204] с. разд. паг.

9.3 Відомості про ілюстрації, розміщені на пронумерованих сторінках, наводять після відомостей про обсяг та відокремлюють знаком двокрапка (:), наприклад:

. — 158 с. : іл.

9.4 У разі наявності у виданні різнорідних ілюстрацій, їх наводять в описі в такій послідовності:

: іл., нот. іл., табл., ноти, схеми, портр.

9.5 В область фізичної характеристики уведено новий елемент *специфічне позначення матеріалу*. Після відомостей про кількість фізичних одиниць наводять позначення фізичного носія документа, наприклад:

. — 1 к. (2 арк. в заг. рамці)

. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM)

. — 1 мфіша

9.6 Як специфічне позначення матеріалу при описі книг наводять сторінки, аркуші, стовпчики, а цифри, що передують їм, означають кількість цих позначень, тобто обсяг.

9.7 У запису на комплектні та аркушеві текстові видання, а також книжкові видання, що складають більше однієї фізичної одиниці (декілька брошур, папок), на початку пагінації зазначають кількість цих одиниць і специфічне позначення матеріалу (том, частина, аркуш, зошит, брошура, папка тощо), а потім у круглих дужках — пагінацію та інші відомості з необхідними поясненнями, наприклад:

. — 1 зошит (28 окр. арк.)

. — 2 брош. в обкл. (16, 21 с.)

. — 1 папка (14 окр. арк.)

9.8 Як інші фізичні характеристики об'єкта опису можуть бути наведені відомості про ілюстрації, про матеріал, з якого виготовлено об'єкт

опису. Перед відомостями ставлять двокрапку. Кожні наступні відомості відокремлюють від попередніх комою, наприклад:

. — XXI, 117с., [3] арк. іл.

. — 3 електрон. опт. диски (CD-ROM) : звук., кольор.

. — 1 звук. диск (120 хв) : цифр., стерео

9.9 У разі необхідності зазначають розміри об'єкта опису, перед якими ставлять знак крапка з комою. Якщо об'єкт опису знаходиться в контейнері, можуть бути наведені розміри об'єкта і розміри контейнера або ж тільки розміри контейнера.

9.10 У відомостях про розмір зазначають висоту обкладинки (палітурки) книги в сантиметрах. При нестандартному розмірі чи формі книги приводять дані про її висоту і ширину. Відомостям про розмір передує знак "крапка з комою", наприклад:

. — 130 с. : іл.; 21 см.

. — 133 с. : іл.; 25x30 см.

. — 86 [4] с., [10] арк. іл. : іл. ; 25x30 см.

9.11 Якщо висота обкладинки (палітурки) наводиться в сантиметрах і міліметрах, то останні округляють до наступного цілого числа сантиметрів. Наприклад, якщо висота обкладинки 20,2 см., то в описі зазначають 21 см.

9.12 Останнім елементом області є **відомості про супровідний матеріал**, перед яким ставлять знак плюс. Арабськими цифрами зазначають кількість фізичних одиниць, назву супровідного матеріалу, а також відомості про його обсяг і розмір, наприклад:

. — 56 с : іл. + 1 електрон. опт. диск

. — 2 електрон. опт. диски (CD-ROM) : 12 см + 1 брош. (5 с.)

10 Область серії

Область серії містить відомості про серіальне видання, випуском якої є дана книга, наприклад:

. — (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката)

10.1 Приписаним джерелом інформації для області серії є титульний аркуш (титульна сторінка, зворот титульного аркуша), авантитул, обкладинка (палітурка), корінець, випускні та надвипускні дані.

10.2 Усі відомості про серію беруть у круглі дужки. Якщо видання виходить у двох і більше серіях, то відомості про кожну беруть в окремі круглі дужки та розділяють проміжком, наприклад:

. — (Людина і світ) (Освітня модель "Екологія та розвиток")

10.3 Послідовність і пунктуація основної назви серії зберігається такою, як її наведено у виданні, наприклад:

. — (Бібліотечка соціального працівника)

. — (Серія "Енциклопедія ерудита")

. — (Серія бібліографічних покажчиків "Письменники Одеси" ; вип. 6)

10.4 Відомості про основну або паралельну назву серії чи підсерії, відомості щодо назви, відомості про відповідальність, Міжнародний стандартний номер серії чи підсерії наводяться за загальними правилами.

10.5 Як основна назва серії може наводитися загальна назва видання, що складається з кількох окремих частин, якщо об'єктом опису є одна з його частин, наприклад:

. — (Серія "Дослідження і розробки у сфері євроатлантичної інтеграції України" ; вип. 26, ч. 1)

. — (Українська біобібліографія. Нова серія ; чис. 18, ч. 2).

10.6 У разі наявності в приписаному джерелі паралельних назв серії чи підсерії їх вміщують в опис за правилами наведення паралельної назви в області назви і відомостей про відповідальність, наприклад:

. — (Сафарі = Safari)

. — (Чарівний ліхтар = Laterna Magica)

10.7 Відомості про відповідальність наводять, якщо основна назва серії чи підсерії є типовою. В інших випадках відомості про відповідальність можуть бути випущеними, наприклад:

. — (Навчальні посібники з бухгалтерського обліку / за ред. Ф. Ф. Бутинця)

. — (Джерелознавчі дослідження / Укр. літург. центр ; т. 2)

10.8 Міжнародний стандартний номер серіального видання (ISSN), наданий періодичній серії чи підсерії, наводять якщо його зазначено у виданні. ISSN переує кома.

За наявності в джерелі інформації ISSN серії та ISSN підсерії в опису наводять ISSN підсерії, а ISSN серії у цьому випадку не наводять.

Якщо в області серії наводять відомості про багатотомне видання, замість ISSN наводять ISBN, наданий багатотомному виданню в цілому.

. ISBN 978-966-8642-90-6

10.9 Номер випуску серії чи підсерії наводять арабськими цифрами за тією формою, як його подано у документі та відокремлюють від попередніх відомостей крайкою з комою, наприклад:

. — (Серія "Дистанційне навчання" ; № 34)

. — (Розумійко ; вип. 1, № 1/2006)

11 Область приміток

Область приміток уміщує додаткову інформацію про об'єкт опису, яка не була зазначена в інших елементах опису. Відомості, що наводять в області, запозичують з будь-якого джерела інформації і не беруть у квадратні дужки. Перед кожною приміткою ставлять знак крапка і тире або примітку розпочинають з нового рядка.

11.1 Вставне слово відокремлюють від основного змісту приміток двокрапкою без попереднього проміжку, наприклад:

Зміст: Ромашкове поле ; Темний Патрик і Володар Ворон Кромахи ; Лисиця й гуси ; Мудра Унах ; Я — сам! ; Крихотун-Коротун ; Два скрипалі зі Стратспі ; Відважний мисливець Фінлей ; Троє поросят ; Хто-всіх-здолає, та ін. казки.

Бібліогр.: с. 358—362 (74 назви).

11.2 Необхідно відзначити, що область приміток у цілому факультативна, однак при складанні опису деяких об'єктів окремі примітки обов'язкові, приміром, примітки про джерело основної назви, про системні вимоги при описі електронних ресурсів, відомості про депонування при описі депонованої наукової роботи, наприклад:

. — Назва з контейнера

. — Систем. вимоги: Pentium 100 Mhz, 16 Mb RAM, Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97 — 2000

. — Депон. в ДНТБ України 17.10.1992, № 1677-УК92

11.3 Примітки можуть відноситись до окремих областей опису або характеризувати видання в цілому (за змістом, мовою тексту та ін.).

11.4 Спочатку наводять примітки, що відносяться до областей опису, їх розміщують у послідовності зазначення областей та елементів опису. Потім наводять примітки, що відносяться до видання в цілому.

Область приміток може повторятися.

11.5 Якщо це не можливо, то дві і більше приміток об'єднують, наприклад:

. — Назва паліт. та корінця: Пригоди Робінзона Крузо / Даніель Дефо.

. — На паліт. тільки назва сер. "Літопис Української Повстанської Армії ; т. 23"

(В останньому прикладі об'єднані 2 примітки: "На паліт. назва сер. "Літопис Української Повстанської Армії; т. 23)" і "На паліт. тільки назва сер.")

11.6 Примітки відокремлюються одна від одної крапкою і тире. Якщо будь-яка примітка починається з абзацу, то тире не ставиться.

На друкованій картці з абзацу наводять:

- перша примітка;
- примітка про зміст;

11.7 Текст примітки не регламентується, за винятком обов'язкових елементів. У середині приміток, що містять фрагмент опису, області й елементи наводять з приписаними їм знаками, крім знака крапка і тире, який замінюють крапкою, наприклад:

**Переклад за вид.: Alice's Adventures in Wonderland / Lewis Carroll.
London, 1994**

Примітки про тираж

11.8 На відміну від раніше чинного в Україні ГОСТу 7.1—84, відомості про тираж видання зазначають в області приміток. Перед ним можливе наведення примітки про наявність палітурки, якщо в описі не зазначено Міжнародного стандартного номера книги (ISBN видання).

Бібліогр.: с. 350—363 (235 назв) та в підрядк. прим. — У паліт. — 1 000 пр.

11.9 За наявності ISBN видання відомості про палітурку зазначають після нього.

ISBN 978-966-312-707-1 (у паліт.)

11.10 Відомості про тираж наводять у примітках арабськими цифрами з доданням скороченого слова "пр." (примірники), "екз.", (екземпляри), "ex." (exemplar), наприклад:

. — 10 000 пр.

. — 1 700 экз.

Під час складання опису видань, які випущені окремим запуском (заводом), наводять загальний тираж видання, а потім в круглих дужках — тираж, випущений окремим запуском, наприклад:

. — 300 пр. (1-й запуск 1—20 тис).

. — 200 экз. (2-й з-д 1— 10 тыс.).

12 Область Міжнародного стандартного номера (або його альтернативи) та умов доступності

В області наводять Міжнародний стандартний номер книги — ISBN (ISSN, ISMN), а також відомості про умови доступності.

12.1 Приписаним джерелом інформації для даної області є будь-яке джерело інформації (як в самій книзі, так і поза нею).

12.2 Область може повторюватися, якщо в книзі зазначено більше одного ISBN.

12.3 До елементів області може бути дано додаткові ознаки, які наводять після відповідного елемента у круглих дужках.

12.4 ISBN (International Standard Book Number — Міжнародний стандартний номер книги) наводять у формі, зазначеній у виданні. Спочатку записують аббревіатуру ISBN, потім цифровий вираз.

12.5 Додаткові відомості про ISBN — наявність палітурки — наводять в круглих дужках з маленької букви. За відсутності ISBN на видання, ці відомості наводять в області приміток.

ISBN 978-966-580-236-5 (у паліт.)

12.6 Якщо видання має декілька ISBN, область повторюється з попереднім розділовим знаком "крапка і тире" (. —), також можуть бути наведені назви видавництва, яким належить даний ISBN, як додаткові відомості, наприклад:

**ISBN 978-966-518-409-6 (Вид. дім "Києво-Могилян. акад."). —
ISBN 966-7060-77-2 (Укр. Вид. Спілка)**

12.7 Якщо номер неправильний, в описі зазначають правильний номер, у разі можливості його встановлення. Неправильний номер наводять у тому вигляді, як він зазначений у джерелі інформації, з поясненням в круглих дужках "помилковий", наприклад:

ISBN 966-675-432-0. — ISBN 566-675-432-0 (помилк.)

12.8 Умови доступності включають інформацію про ціну або короткі відомості про інші умови доступності, їм передують знак двокрапка.

ISBN 978-966-8816-46-8 : безкошт. для студентів ін-ту

ISBN 978-966-415-030-6 (у паліт.) : б. ц.

РОЗДІЛ 3

СКЛАДАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ЗАПИСУ НА ЗБІРНИКИ, ЯКІ НЕ МАЮТЬ ЗАГАЛЬНОЇ НАЗВИ

Якщо збірник не має загальної назви, а на титульному аркуші зазначено назви творів, що входять до нього, то всі вони переносять в область назви та відомостей про відповідальність в послідовності, вказаній на титульному аркуші.

1 Складання запису на збірку творів одного автора (або написаних у співавторстві).

Основні назви окремих творів відокремлюють крапкою з комою (;) з проміжком. Елементом передують приписані (розділові) знаки, наприклад:

Іваничук Р. І. Черлене вино ; Манускрип з вулиці Руської [Текст]

1.1 Паралельні назви і відомості, що відносяться до назви, наводяться після основної назви, наприклад:

Пуллман Ф. Магічний ніж [Текст] = The Subtle Knife : [роман]

1.2 Якщо відомості відносяться до всіх основних назв, тоді їх наводять після останньої назви, наприклад:

Твен М. Приключення Тома Сойера ; Приключення Гекльберри Финна [Текст] : повісти : [для сред. и ст. шк. возраста]

Примітки

а) Якщо збірка одного автора містить поряд з назвою твору (творів) також назви жанрів творів, такий збірник розглядається як збірник без загальної назви. В описі назви твору та назви жанрів наводять через крапку з комою з проміжком, наприклад:

**Іваничук Р. І. Злодії та Апостоли [Текст] : романтич. повість ;
Сліди на піску : есе-пошук**

Франко І. Я. Мойсей [Текст]: поема ; Перехресні стежки : повість

**Діденко І. І. Всевідання [Текст] : поезії, поеми ; Осяїне світовидиво :
літ.-мистец. та публіцист. ст.**

б) якщо збірка одного автора містить тільки назви жанрів творів, вона розглядається як збірка із загальною назвою, що складається з декількох фраз. В описі фрази у назві відокремлюються крапкою, наприклад:

Казки. Вірші. Загадки. Оповідання [Текст]

Грінченко Б. Д. Поезії. Повісті. Оповідання [Текст]

Українка Л. Вірші. Драматичні поеми [Текст]

2 Складання запису на збірку творів різних авторів

2.1 У заголовку запису на збірку творів різних авторів наводять ім'я особи (назву організації), яка є автором першого твору.

2.2 Основні назви окремих творів відокремлюють крапкою. Загальне позначення матеріалу [Текст] розміщують після назви першого твору. Паралельні назви та відомості, що відносяться до назви, а також відомості про відповідальність зазначають після відповідної основної назви за загальними правилами, наприклад:

Перро Ш. Червона Шапочка [Текст] / Шарль Перро. Хоробрий кравчик : [казки : для дошк. і мол. шк. віку] / Брати Грім ; [худож. В. Нечитайло].

Лабіш Е. Мізантроп [Текст] / Ежен Лабіш. Маргаритка / Араман Салакру : [драм. твори] / пер. з фр., [упорядкув., ред., авт. вступ. ст.] Я. Салига.

РОЗДІЛ 4.

СКЛАДАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ЗАПИСУ НА БАГАТОТОМНІ ВИДАННЯ

На багатотомні видання складають багаторівневий бібліографічний запис, групи томів, один том багатотомного видання, а також серіальні та інші продовжувані видання.

1 Багатотомним є видання, що складається з визначеної кількості томів (частин), і є єдиним цілим за змістом та оформленням. Том — окрема фізична одиниця, що входить до складу багаточастинного документа, зазначається як том, частина, випуск, модуль, книга та ін.:

— на першому рівні (загальна частина) багаторівневого опису вносять відомості, спільні для всіх або більшості фізичних одиниць — томів (випусків, номерів, частин), що входять до складу багаточастинного або багатотомного документа.

— на другому рівні (специфікація) багаторівневого опису наводять відомості, що відносяться до окремих фізичних одиниць — том (випуск, номер, частина), що входять до складу багаточастинного документа.

1.1 При складанні багаторівневого опису елементи на усіх рівнях записують у відповідності з переліком областей і елементів однорівневого опису (див. розд. 2).

1.2 Особливості наведення елементів на першому рівні багаторівневого запису багатотомних документів:

— як головну назву наводять загальну назву багатотомного документа;

— якщо назва документа у першому томі відрізняється від назв, даних у наступних томах, як головну приводять назву, під якою вийшла у світ більша кількість томів;

— у відомостях, що відносяться до назви, наводять дані про кількість томів, які передбачені при створенні документа, наприклад:

Літопис Лицарського Ордену Архистратига Михаїла [Текст] : у 3 т.

Бюджетний менеджмент [Текст] : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл. : в 2 ч.]

1.3 Відомості що відносяться до назви, можуть мати загальну повторювану частину в усіх томах. Повторювану частину відомостей, що відноситься до назви, наводять на першому рівні, змінну на другому рівні. Розрив фрази на першому та на другому позначається трьома крапками (...), наприклад:

"ЮрПреса", передплатне агентство (Київ).

Каталог передплатних юридичних та ділових видань ... [Текст]. — К.: Передплат. агентство "ЮрПреса". — 21 см.

... на 2 півріччя 2005. — 2005. — 92 с : табл. — Б. т. — Б. ц.

"Навчальна книга — Богдан", вид-во (Тернопіль).

Дошкільне виховання. Початкова школа [Текст] : кат. вид. ... — [Тернопіль : Навч. кн. — Богдан]. — 29 см.

... 2006—2007, осінь — зима. — [2006]. — 48 с. : іл. — Б. т. — Б. ц.

2 Відомості про відповідальність

2.1 У відомостях про відповідальність на першому рівні запису наводять імена авторів та інших осіб, які брали участь у підготовці видання в цілому, в тому числі автора вступної статті або передмови, який є у першому томі, а також назву організації, що брала участь у підготовці усіх або більшості томів, наприклад:

Кремій Дмитро Дмитрович.

Вибрані твори [Текст] : у 2 т. / Дмитро Кремій ; вступ. ст. Ю. І. Коваліва. — Одеса : Маяк, 2007. — 631 с. : портр. — Б. т. — Б. ц.

2.2 В області вихідних даних приводять роки публікації першого і останнього томів, з'єднаних знаком тире, або один рік, якщо всі томи надруковані за один рік, наприклад:

. — Чернівці : Рута, 2004—2005.

. — К. : Веселка, 2004—2005.

2.3 При складанні опису неповного комплексу багатотомного документа приводять рік публікації тому, що вийшов першим, і тире після нього з проміжками у чотири знаки, наприклад:

. — Львів : Центр Європи, 2006— .

. — К. : Основа, 2006— .

2.4 Особливості наведення елементів на другому і наступних рівнях багаторівневого запису багатотомного документа:

Першим елементом в області назви і відомостей про відповідальність є, як правило, номер тому. При наявності позначення тому його наводять у формі, даній в документі. Порядковий номер зазначають арабськими цифрами, наприклад:

Т. 2, № 1

Кн. 2, ч. 2.

Т. 2, кн. 4

Змістовий модуль 2, ч. 1

2.5 Якщо номери томів йдуть підряд, вони з'єднуються знаком тире, наприклад:

Вип. 7-8

Кн. 6-7

2.6 Якщо позначення тому (частини, книги, випуску та ін.) наведено не з приписаного джерела інформації, його зазначають у квадратних дужках, наприклад:

[Кн.] 1

[Вип. 2]

[Т. 3]

2.7 Головною назвою тому є його часткова назва. Після номера тому та перед його назвою ставиться двокрапка (:), наприклад:

Т. 6, кн. 1 : Січень — червень 1996 р.

Т. 1 : Хронологічний літопис міста Києва, кн. 1: Історія міста Києва з найдавніших часів до 1861 року

Т. 2, кн. 2 : Мінеральний та хімічний склад уролітів.

2.8 Якщо головна назва тому відсутня, приводять наступний елемент опису з приписаним йому знаком, наприклад:

Кн. 2 / С. А. Гагаріна, Л. О. Нетребчук

Т. 1, кн. 1—3

Т. 5 / [М. В. Беляєва, Т. П. Булат, М. М. Гордійчук та ін.] ; редкол. тому:

А. І. Муха (відп. ред.) [та ін.]

... 2007 рік / [уклад. Г. Авраменко]. — 2006. — 67 с. — 500 пр. — Б. ц.

2.9 Відомості **області видання тому** наводять на другому рівні запису, якщо ці відомості відносяться не до видання в цілому, а до даного тому.

2.10 Із елементів **області вихідних даних на другому рівні** запису, як правило, наводять тільки рік видання тому.

2.11 Елементи **області фізичної характеристики тому** наводять за загальними правилами.

2.12 У запису на багатотомне видання, що має наскрізну нумерацію сторінок, у кількісній характеристиці тому зазначають першу та останню сторінки, наприклад:

Т. 1. — 2003. — 140 с.

Т. 2. — 2006. — С. 150—300.

3 Область серії, що відноситься до тому

3.1 На другому рівні запису на багатотомне видання наводять:

- номер випуску серії (підсерії), якщо кожний том багатотомного видання є окремим випуском серії (підсерії);
- відомості про підсерію, якщо вони різні в кожному томі видання;
- всі відомості про серію, якщо в серію входять тільки окремі томи багатотомного видання.

3.2 В області приміток на другому рівні, в першу чергу приводять примітки про зміни головної назви або головної назви і авторів багатотомного видання.

4 Вимоги до оформлення картки

4.1 Картки повинні мати розмір 125x75 мм за ГОСТ 7.51—2003 "СІБВС. Картки для каталогів і картотек. Каталогізація у виданні. Склад, структура даних та видавниче оформлення".

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ КАРТОК ДЛЯ КАТАЛОГІВ І КАРТОТЕК

Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України [Текст] : [в 4 т.] / А. Г. Ярема, В. Я. Карабань, В. В. Кривенко, В. Г. Ротань ; Акад. суддів України. — К : А.С.К.; Севастополь : Ін-т юрид. дослідж., 2004 — . — 21 см. — (Нормативні документи та коментарі).

ISBN 966-95773-4-9.

[Т. 3]: Договірні зобов'язання. Недоговірні зобов'язання. Спадкове право. — 2006. — 927 с — 10 000 пр. (1-й запуск 5 000). — ISBN 966-95773-8-1. — ISBN 966-319-100-7 : б. ц.

I. Україна. Закони. II. Ярема, Анатолій Григорович та ін.

[2006-00023]

УДК 347(477)(094.4)

ББК 67.9(4УКР)404

Н 34

© Кн. палата України, 2004

Україна. Конституція (1996).

Конституція України [Текст] = Конституция Украины: [із змін, та доповн.] станом на груд. 2004 р. — Одеса : Студія "Негоціант", 2005— . — 20 см.

[Ч. 1]. — 2005. — 95, [1] с — Текст парал.: укр., рос. — 5 000 пр. — ISBN 966-691-147-7 : б. ц.

I. Назва.

[2006-00694]

УДК 342.4(477)

ББК 67.9(4УКР)400.1

У 45

© Кн. палата України, 2005

Лазарук, Мирослав.

Інавгурація [Текст] : роман-диалогія / Мирослав Лазарук. Лепра: роман / Мирослав Лазарук. — Чернівці : Книги — XXI, 2006. — 247, [1], 95, [1] с. зустріч. паг. ; 21 см.

Книжка-"перекрутка". — Б. т.
ISBN 966-8653-66-1 : б. ц.

І. Лазарчук, Мирослав. Лепра.

[2006-14373=38222]

УДК 821.161.2-31
ББК 84.4УКР6-44
Л 17

© Кн. палата України, 2006

Україна. Верховна Рада.

Вибори до Верховної Ради України 2006 року [Текст] : інформ.-аналіт. зб. : у 2 кн. — К.: Атіка, 2006. — 29 см.

Кн. 1. — 2006. — 622, [1] с. : табл. — У надзаг.: Центр. вибор. коміс. — 2000 пр. — ISBN 966-326-231-1 : б. ц.

[2007-00425=01253]

УДК 342:328.1](477)"2006"
ББК 67.9(4УКР)400.5
У 45

© Кн. палата України, 2006

Знаменні і пам'ятні дати... [Текст]: хронол. список / Упр. культури і туризму Вінниц. облдержадмін., Вінниц. обл. універс. наук. б-ка ім. К. А. Тимірязєва. — Вінниця : [б. в.]— 20 см.

... 2007 рік / [уклад. Г. Авраменко]. — 2006. — 67 с. — 500 пр. — Б.ц.

І. Авраменко, Галина Миколаївна. ІІ. Вінницька обласна універсальна наук. б-ка ім. К. А. Тимірязєва.

[2007-03469=08008]

УДК 94(100)"2007"(083.81)

© Кн. палата України, 2006

Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) [Текст] : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. — [Чинний від 2007-01-01]. — К., 2007. — IV, 18 с. : табл.; 29 см.

Б. т.
Б.ц.

[2007-06470=15424]

УДК 006.44:621.317+621.317(083.74)

© Кн. палата України, 2007

"Волинь очима молодих науковців: минуле, сучасне, майбутнє", міжнародна наук.-практ. конф. аспірантів і студентів (1; 2007; Луцьк).

Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів "Волинь очима молодих науковців: минуле, сучасне, майбутнє", 18—19 квіт. 2007 р. [Текст]. — Луцьк : Вежа, 2007. — 29 см.

Т. 1. — 2007. — 194 с. : іл., табл. — У надзаг.: Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. — Бібліогр. в кінці доп. — 150 пр. — ISBN 978-966-600-265-8 : б. ц.

[2007-07930=180501

УДК 94+908](477.82)(06-057.875)
ББК 63.3(4УКР-4ВОЛ)+26.89(4УКР-
В67

© Кн. палата України, 2007

Юрій Володимирович Макогон [Текст] : біобібліогр. покажч. до 60-річчя з дня народж. / Донец. нац. ун-т, Наук. б-ка ; [уклад. В. В. Пилипенко та ін.]. — Донецьк : Юго-Восток, [2007?]. — 107, [1] с. портр. : іл. ; 20 см.

У надзаг.: Видатні вчені Донец. нац. ун-ту. — 350 пр.
ISBN 978-966-374-212-0 : б. ц.

I. Пилипенко, Валерія Валеріївна. II. Донецький нац. ун-т.
III. Макогон, Юрій Володимирович, про нього.

[2007-08542=19907]

УДК
ББК 91.9:65.0+65.02(4УКР)
М 16

© Кн. палата України, 2007

Закон України "Про охорону праці" [Текст] = Закон Украины "Об охране труда": [зі змін та доповн., станом на 01.07.2007 р.]. — Х. : Фактор, 2007. — 70 с ; 20 см. — (Бібліотека законодавства, ISBN 966-8262-08-5).

Текст парад.: укр., рос. — 1 000 пр.
ISBN 978-966-312-640-1 : б. ц.

I. Україна. Закони.

[2007-08550=19449]

УДК 349.2:331.45](477)(094.5)
ББК 67.9(4УКР)405-3
3-19

© Кн. палата України, 2007

Івченко, Анатолій Олександрович.

Тлумачний словник української мови [Текст] / [А. О. Івченко]. — [Вид. 12-те виправл.]. — Х. : Фоліо, 2007. — 539, [1] с ; 20 см. — (Бібліотека державної мови).

Авт. зазначено звороті тит. арк. — 5 000 пр.
ISBN 978-966-03-3840-1 : б. ц.

I. Назва.

[2007-08600=19273]

УДК 811.161.2(038)
ББК81.2УКР-4
1-25

© Кн. палата України, 2007

Полюк, Ірина Станіславівна.

Французька мова професійного спрямування [Текст] : [навч.-метод. посіб. для студ. 3 курсу] / Полюк І. С. ; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т". — К. : НТУУ "КПІ", 2007. — 42 с. ; 20 см.

Бібліогр.: с. 42 (11 назв). — 50 пр.

Б.ц.

І. Назва.

[2007-08642=20041]

УДК 811.133.1(072.3)

© Кн. палата України, 2007

Полтавський нац. техн. ун-т ім. Юрія Кондратюка.

Збірник нормативно-правових і методичних документів з виховної роботи у Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка. — Полтава : ПолтНТУ, 2007 — . — 28 см.

Т. 1 : Нормативно-правові акти. — 2007. — 286 с. — 30 пр. — ISBN 966-616-042-0 : б. ц.

[2007-08773=19053]

УДК 37.013(094.5)
ББК 74.0
П 52

© Кн. палата України, 2007

Екологія і раціональне природокористування [Текст] : зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка ; [редкол. : Б. М. Нешатаєв (голов. ред.) та ін.]. — Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2007. — 158 с : іл., табл. ; 20 см.

Текст: укр., рос. — Бібліогр. в кінці ст. — 100 пр.

ISBN 978-966-698-086-4 : б. ц.

І. Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. ІІ. Нешатаєв, Борис Миколайович, ред.

[2007-08776=18983]

УДК 502.17(082)
ББК 20.1я431
Е 40

© Кн. палата України, 2007

Педагогічні науки [Текст] : зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка; [редкол. : Лазарев М. О. (відп. ред.) та ін.]. — Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2007— . — 20 см.

Ч. 1: [Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка]. — 2007. — 152 с : іл., табл. — Текст: укр., рос. — Бібліогр. в кінці ст. — 300 пр. — ISBN 978-966-698-078-9 : б. ц.

І. Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. ІІ. Лазарев, Микола Остапович, ред.

[2007-08778=18984]

УДК 37.015(082)
ББК 74.0я43
П 97

© Кн. палата України, 2007

Ротач Петро Петрович [Текст]: [літературознавець, краєзнавець та культуролог] : біобібліогр. покажч. / НАН України, Центр культурол. студій Ін-ту історії України ; [уклад. Соломоненко Т. Ю. та ін.]. — К. : Ін-т історії України, 2007. — 188 с. ; 24 см. — (Джерела до культурологічних студій ; вип. 1).

300 пр.

ISBN 978-966-02-4364-4 : б. ц.

I. Соломоненко, Тетяна Юріївна. II. Інститут історії України (Київ).

[2007-08823=19119]

УДК 012Ротач+016:[929Ротач+
+82.09(477X092)

ББК 91.9:83.3+83.34УКР-8

Р 79

© Кн. палата України, 2007

Візуальний словник англійської мови [Текст] = Visual English Dictionary : [вивч. інозем. мови через зорове сприйняття]. — Ірпінь (Київ, обл.): Перун, 2007. — VII, [2], 952 с. : іл. ; 28 см.

Покажч.: с. 921—952. — Б. т.

ISBN 978-966-569-225-6 : б. ц.

Г2007-08998=198111

^уД^к ^ш" K038)

ББК81.2АНГЛ-4

В 42

© Кн. палата України, 2007

"Проблеми енергоощадності при проектуванні, виготовленні та експлуатації машинобудівних конструкцій", міжнародний симп. українських інженерів-механіків (8 ; 2007 ; Львів).

8-й Міжнародний симпозиум українських інженерів-механіків у Львові "Проблеми енергоощадності при проектуванні, виготовленні та експлуатації машинобудівних конструкцій" [Текст] = 8-th International Symposium of Ukrainian Mechanical Engineers in Lviv, [23—25 трав. 2007] : тези доп. — Львів : Кінпатрі, 2007. — 183 с. ; 29 см.

У надзаг.: Нац. ун-т "Львів, політехніка", Ін-т інж. механіки та трансп., Укр. т-во з механіки руйнування матеріалів, Наук. т-во ім. Тараса Шевченка у Львові, Ред. жури. "Машинознавство". — Бібліогр. в кінці доп. — Алф. покажч. учасників: с. 180—183. — Б. т.

ISBN 978-966-7585-02-0 : б. ц.

12007-09035=200901

УДК 531+621](06)

ББК 22.21я43+30я43

П 78

© Кн. палата України, 2007

Куліш, Віра Григорівна.

Буквар. Вчимося читати англійською [Текст] = ABC. Let's Learn to Read English / В. Г. Куліш ; [пер. з рос. Зав'язкіна О. В.] . — Донецьк : БАО, 2007. — 63 с. : іл. ; 26 см.

15 000 пр. (1-й запуск 1—3 000).

ISBN 978-966-338-743-7 : б. ц.

12007-09078=-211881

УДК373.3:811.111+811.111](075.2)

ББК81.2АНГЛ-922

К 90

© Кн. палата України, 2007

Франко, Іван Якович (1856—1916).

Вірші. Оповідання [Текст] / Іван Франко. — Донецьк : БАО, 2007. — 382, [1] с.: іл., портр.; 17 см.

15 000 пр. (1-й запуск 1—3 000).

Зміст: поезія: із зб. "З вершин і низин", "Зів'яле листя", "Мій ізмарагд", "Із днів журби", "Semper Tiro" ; поеми: Іван Вишенський ; Мойсей ; оповідання: Добрий заробок ; Грицева шкільна наука ; Мій злочин та ін.

ISBN 978-966-338-757-4 : б. ц.

[2007-09094=20456]

УДК 821.161.2-3
ББК84.4УКР1-4
Ф 83

© Кн. палата України, 2007

Довідник молодшого школяра [Текст] / Л. П. Ткаченко, Л. С. Сухарева, Л. П. Хитяєва [та ін.]. — Х. : Веста : Ранок, 2007. — 127, [1] с.: іл., табл.; 24 см.

Авт. зазначено на звороті тит. арк. — 5 000 пр.

Б.ц.

І. Ткаченко, Лідія Петрівна та ін.

[2007-09100=20358]

УДК 030(035-053.5)
ББК92
Д58

© Кн. палата України, 2007

Європейські казки [Текст] : [для дітей мол. та серед. шк. віку / іл. С. Д. Кім та ін.]. — Х. : Ранок-НТ, 2007. — 479, [1] с., [8] арк. іл. ; 26 см. — (Кращі казки світу).

5 000 пр.

Зміст: Ромашкове поле ; Темний Патрик і Володар Ворон Кромахи ; Лисиця й гуси ; Мудра Унах ; Я — сам! ; Крихотун-Коротун ; Два скрипалі зі Стратспі ; Відважний мисливець Фінлей ; Троє поросят ; Хто-всіх-здолає, та ін. казки.

ISBN 978-966-08-1884-2 : б. ц.

[2007-09101=20333]

УДК 82(100)-343-93
ББК 84(0)-442
Е 24

© Кн. палата України, 2007

Гімчинський, Олександр Георгійович.

Інформатика та комп'ютерна техніка: MS Word [Текст] : навч. посіб. / О. Г. Гімчинський, С. Ю. Гімчинська. — Чернівці : Рута, 2007. — 143 с : іл.; 20 см.

Бібліогр.: с 143 (12 назв). — 100 пр.

ISBN 978-966-568-905-8 : б. ц.

І. Гімчинська, Сніжана Юрїївна.

[2007-09119=20873]

УДК 004(075.8)
ББК 32.973я73
Г 48

© Кн. палата України, 2007

Карвацька, Світлана Богданівна.

Історія держави та права України [Текст] : навч.-метод. посіб. / Карвацька С. Б., Меленко С. Г. ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. — Чернівці: Рута, 2007. — 166 с. ; 20 см.

Бібліогр. в тексті. — 100 пр.
ISBN 978-966-568-900-3 : б. ц.

I. Назва. II. Меленко, Сергій Гаврилович.

[2007-09120=20875]

УДК 340.15(477)(042.3)
ББК 67.9(4УКР)
К21

© Кн. палата України, 2007

Проблеми типологічної та квантитативної лексикології [Текст] = Problems of Typological and Quantitative Lexicology : [зб. наук. праць / наук. ред. В. Каліушенко та ін.] . — Чернівці : Рута, 2007. — 310 с. : іл., табл.; 20 см.

Текст: укр., рос, англ. — Бібліогр. в кінці ст. — 120 пр.
ISBN 978-966-568-897-6 : б. ц.

I. Каліушенко, Володимир, ред.

Г2007-09127=206671

УДК 81'44
ББК 81-3
П 78

© Кн. палата України, 2007

Кисельов, Володимир Борисович.

Нові методи визначення швидкості руху автомобіля при зіткненні (для судових автотехнічних експертиз): монографія / Кисельов В. Б. ; М-во юстиції України, НДІ суд. експертиз. — К. : АДЕФ-Україна, 2007. — 143 с : іл., табл., портр. ; 21 см.

Бібліогр.: с 133—143 (96 назв). — 500 пр.
ISBN 978-966-7936-66-2 : б. ц.

[2007-09132=20645]

УДК 629.3.08
ББК 39.3
К 44

© Кн. палата України, 2007

Біологія [Текст] : тести: посібник: 6—11-ті кл. / авт.-уклад. Я. А. Омельковець, О. А. Журавльов. — К. : Академія, 2007. — 399 с ; 21 см.

Б.т.
Б.ц.

I. Омельковець, Ярослав Адамович.

[2007-09135=21069]

УДК 57(07)
ББК 28.0
Б 63

© Кн. палата України, 2007

Будна, Наталя Олександрівна.

Робочий зошит для уроків читання [Текст] : 4-й кл. / Н. О. Будна, З. Л. Головка, І. М. Чорненька. — Тернопіль : Навч. кн. — Богдан, 2007. — 79, [1] с : іл. ; 20 см.

На обкл. авт. не зазначено. — Б. т.

ISBN 978-966-692-610-7 : б. ц.

I. Назва. II. Головка, Зоя Лук'янівна. III. Чорненька, Ірина Михайлівна.

[2007-09156=20763]

УДК 373.3:811.161.2+811.161.2](075.2)
ББК81.2УКР-93
Б 90

© Кн. палата України, 2007

Повх, Лідія Петрівна.

Школярі-школярики [Текст] : вірші для мол. шк. віку / Лідія Повх. — Ужгород : Вид-во О. Гаркуші, 2007. — 46, [1] с : іл.; 23 см.

1 000 пр.

Зміст: День знань ; На уроці праці ; У ідальні ; Яблучко і першокласник ; Під час уроків ; У бібліотеці ; Свято Букваря ; Квіти ; Про любов ; На репетиції шкільного хору та ін. вірші.

ISBN 978-966-8946-43-1 : б. ц.

Ї2007-05231-133101

УДК 821.161.2-1-93
ББК 84.4УКР6-5
П 42

© Кн. палата України, 2007

Тарасов, Лев Васильович.

Навколишній світ. Рідна планета [Текст]: [книга-зошит]: 4-й кл. — Суми : Унів. кн., 2005-2006. — 29 см. — (Людина і світ) (Освітня модель "Екологія та розвиток").

Ч. 2 : Відкриття планети Земля. — 2006. — 151 с. : іл., портр. — 1 000 пр. — ISBN 966-680-001-2. — ISBN 966-680-242-2 : б. ц.

Г2006-15230-403491

УДК 373.3:9Ю+910](075.2)
ББК26.8гя721
Т 19

© Кн. палата України, 2006

Попель, Павло Петрович.

Хімія [Текст] : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. : 7-й кл. / П. П. Попель, Л. С Крикля. — К. : Академія, 2007. — 135 с. : іл.; 22 см.

Предм. покажч.: с 132—133. — Вид. держ. коштом. — 185 000 пр.

ISBN 978-966-580-237-2 : безкошт.

I. Крикля, Людмила Сергіївна.

Г2007-08828-205181

УДК 373.5:54+54](075.3)
ББК24.1Я721
П 57

© Кн. палата України, 2007

Виробничо-практичне видання

Рекомендації щодо складання бібліографічного опису в картках для каталогів і картотек (у зв'язку з набуттям чинності ДСТУ ГОСТ 7.1:2006)

Укладач Рудич Ольга Борисівна

Редагування	<i>Н. В. Регідайло</i>
Коректура	<i>О. П. Дубовик</i>
Комп'ютерне складання та верстання	<i>А. В. Крушинського</i>

Підп. до друку 14.11.2007. Формат 60x84/16. Папір газет.
Ум. друк. арк. 3,49. Обл.-вид. арк. 2,08.
Тираж 200 пр. Зам. № 139.

Видавець і виготівник
Державна наукова установа
"Книжкова палата України імені Івана Федорова"
02660 Київ-94, просп. Ю.Гагаріна, 27.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1954 від 24.09.2004
Тел. 292-01-34.

З питань придбання звертатися за тел. 292-02-94.